

- нарощування фінансування модернізаційних процесів у спосіб кредитування довгострокових інвестицій у реальний сектор економіки;
- удосконалення інституційного забезпечення інвестиційного процесу у спосіб створення й розвитку спеціалізованих інвестиційних кредитно-фінансових установ; формування бюджету розвитку;
- створення умов для інвестиційної активності фізичних осіб у спосіб розвитку системи колективного інвестування, поширення в обігу фінансових інструментів для індивідуальних інвесторів, інтенсифікації пенсійної та страхової реформи;
- розвиток і підвищення стійкості вітчизняного фінансового ринку як інструменту акумулювання й розміщення довгострокових інвестицій;
- формування інструментарію забезпечення довгострокової прогнозованості курсової динаміки й компенсації валютних ризиків;
- підвищення рівня координованості заходів фінансового нагляду України із відповідними заходами зарубіжних країн для послаблення регулятивного, валютного, процентного арбітражу, забезпечення збалансованості потоків капіталу через кордони України;
- удосконалення системи збору й оброблення інформації для забезпечення прозорості функціонування фінансової системи в цілому та надвеликих фінансових інститутів зокрема;

Література:

1. А. Олешко. Антикризова політика національних держав у контексті подолання соціально-економічних наслідків COVID-19 / А. А. Олешко, О. В. Ровнягін // Ефективна економіка. 2020. №4.
2. Желюк Т.Л. Макроекономічна оцінка передумов для виходу України з кризи і забезпечення успішного довгострокового розвитку / Т.Л. Желюк // Бюлетень міжнародного нобелівського економічного форуму, 2010. № 1 (3). Т 2. С. 98-107.
3. Ширнаєва С.Ю. Макроекономічна стабілізація після криз 1998 і 2008 років: статистичний аспект / С.Ю. Ширнаєва // Фундаментальні дослідження. 2011. №12. С. 666—670.
4. Перспективи економіки України в умовах глобальної макроекономічної нестабільності / Я.А. Жаліло, Д.С. Покришка, Я.В. Белінська, А. П. Павлюк [та ін.]. К.: НІСД, 2013. 120 с.

Марченко І.

«Митна справа», 3 курс

ДВНЗ «Київський національний економічний Університет імені Вадима Гетьмана»

Славкова А.

к.е.н., доцент кафедри фінансів

ДВНЗ «Київський національний економічний Університет імені Вадима Гетьмана»

ЕКОЛОГІЧНЕ ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Екологія – це світ, що оточує кожну людину, яка живе на Землі. Актуальною темою на сьогодні стала екологічна ситуація на планеті, адже вона щодня змінюється не в кращий бік. Завданням кожної держави, зокрема і України є позитивний вплив на екологічну систему на її території за рахунок цільового фінансування екологічних ризиків, не допускаючи погіршення екологічної ситуації, тому що потім це може призвести до страшної катастрофи на всій планеті. Зупинимось докладніше на дослідженні стану фінансування природоохоронних заходів в Україні, структури витрат

на охорону навколишнього природного середовища, виявленні особливостей фінансування цього процесу, як держава протидіє природним катаклізмам і яких заходів дотримується, щоб уникнути небезпеки.

Для України, на котрій лежить і ще довго лежатиме тавро аварії на Чорнобильській АЕС як найбільшої техногенної катастрофи XX століття, відсутність ефективної екологічної політики та фінансування означає передусім атрофію інстинкту самозбереження [1]. Відбувається це все через недостатній рівень екологічної свідомості народу України, де більша частина населення не представляє ніякої реакції на надмірне забруднення довкілля, з чого випливає лише марнотратне використання природних багатств та нецільове використання надходжень екологічного податку до публічних фінансових фондів. Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», доходи Державного бюджету складали 1095,58 млрд грн., видатки - 1182 млрд грн. У 2020 р. усього на охорону природи було витрачено приблизно 8 млрд грн., що становить 0,2% ВВП України. Для порівняння держави-члени ЄС у 2018 р. на захист довкілля витратили майже 2% ВВП [2], що в 10 разів більше ніж в Україні. Хіба цього достатньо для того, щоб забезпечити державу від екологічних катастроф? Однозначно недостатньо.

Сучасний стан довкілля в Україні критичний через недостатню кількість фінансування з боку держави. Тому що всіх надходжень замало для вирішення екологічних проблем, які сьогодні існують в Україні. Надходження екологічного податку, що ставить 2779,6 млрд грн. значно перевищують витрати бюджету 522,3 млрд грн. на цільові природоохоронні заходи, а це має ознаки неефективного та нецільового використання екологічного податку і є порушенням Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [3]. Особливу роль з фінансування державою екології грає корупція, адже зазначене питання одне з найнебезпечніших видів злочинної поведінки людей, тяжкі наслідки якої часто наносять неконтрольований та невідновлюваний характер.

Дотримання певних принципів буде ефективність фінансування екологічних заходів. Основний відомий – «забруднювач платить». Тобто будь-який суб'єкт господарювання несе фінансову відповідальність забруднюючи навколишнє середовище, за невиконання встановлених екологічних вимог [4].

Кабінет Міністрів України постановою від 27.05.2020 № 425 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» перейменував Міністерство енергетики та захисту довкілля України на Міністерство енергетики України [7]. Видатками на екологію з державного бюджету у 2020 році опікувалося Міністерство енергетики та захисту довкілля. Його річний бюджет склав 16,1 млрд грн, що становить 1,4% від загальної суми видатків бюджету та 0,4% ВВП. Однак це кошти не лише на захист навколишнього середовища. Вже до бюджету нового Міністерства енергетики України "переключували" витрати колишнього Міністерства енергетики та вугільної промисловості. Серед найбільших витрат об'єднаного Міністерства — управління водними ресурсами, реструктуризація вугільної галузі та подолання наслідків Чорнобильської катастрофи. Сумарно ці статті охоплюють 71% бюджету Міністерства. На програми з охорони природи, збереження заповідного фонду, охорону та захист лісів, зменшення викидів парникових газів піде близько 1,3 млрд грн або 8%

видатків відомства. Оскільки не всі бюджетні програми на 2020 рік є у вільному доступі, більшість аналізу зроблено на основі бюджетних програм 2019 року [5].

Якщо зануритись в екологічні ризики, можна сказати, що їх існує понад десятки, може й сотні і всі вони по-своєму несуть великі збитки у бюджет України. Глобальними проблемами в екології нашої держави є атомна енергетика та радіаційне забруднення, стан атмосферного повітря, стан водних ресурсів, деградація земель, відходи, втрата біорізноманіття. На сьогоднішній день важливе значення має формування і запровадження дієвих економічних інструментів раціонального природокористування, серед яких виділяють: податки, платежі, фінансову допомогу, кредити на обмеження викидів, платні дозволи на викиди, квоти, допуски чи граничні показники рівня забруднюючого викиду, ліцензії, створення організаційно-економічних умов для інноваційного підприємництва в екології, виробництва екотехніки та екотехнологій, утилізації відходів, розвиток екологічного аудиту, тощо. Для забруднювачів створюють платні дозволи для зменшення своїх викидів до рівня, нижчого від установлених меж, щоб продавати різницю між реальними і дозволеними викидами іншим [6].

Природним ризикам можна запобігти при правильному фінансуванню і ставленню людей до екології. Щодо подолання ризиків зі сторони людей можна запропонувати: сортування сміття вдома, зменшити споживання пластику, купувати каву у свою термокружку, менше користуватися особистим автомобілем, або перейти на електрокар, здати свої речі у переробку або експлуатацію, обирати потяг або автобус замість літака, доплачувати за енергоощадливість, утеплювати будинки, зменшити користування дизельним транспортом тощо. Зі сторони держави своєчасно реагувати на екологічні проблеми, щоб не переплачувати вдвічі, а то й втричі, виділяти достатню кількість коштів на фінансування екологічних проблем.

Отже, можна сказати, що Україна приділяє мало уваги фінансуванню екології та екологічним ризикам. Відповідно обов'язковою умовою покращення екології є збільшення фінансування природокористування. Дослідивши основні економічні інструменти та адміністративні важелі регулювання природоохоронної діяльності, що є в Україні бачимо, що подальше удосконалення і застосування є доцільним і необхідним, оскільки система екологічного фінансування в Україні ще не зовсім досконала.

Література:

1. Голян В. Екологічне благополуччя України: фінансувати, не можна заборонити. 2020. URL: <https://zn.ua/ukr/ECOLOGY/ekologichne-blagopoluchchya-ukrayini-finansuvati-ne-mozhna-zaboroniti-348163.html>
2. Eurostat. Environmental protection expenditure accounts. Eurostat. 2018. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Environmental_protection_expenditure_accounts
3. Реформування сфери економічних Фінансів: концепція від Професійної асоціації екологів України. Ecobusiness. 2020. URL: <https://ecolog-ua.com/news/reformuvannya-sfery-ekologichnyh-finansiv-konceptiya-vid-profesiynoyi-asociaciyi-ekologiv>
4. Екологічне право: підруч. для студ. Юрид. спец. вищ. навч. закл. / за ред. А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2013. – С. 138-142. URL: https://pidru4niki.com/1678022855692/pravo/dzherela_finansuvannya_ekologichnih_zahodiv_program_fondi_ohoroni_navkolishnogo_prirodnogo_seredovischa
5. Савісько М. Скільки Україна витрачає на покращення екологічної ситуації? Занадто мало. *Економічна правда*. 21.01.2020. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/01/21/656053/>
6. Фінансові аспекти удосконалення структури екологічного управління. Osvita.ua. 2020. URL:

Мацьовита С.

студентка 4 курсу

ДВНЗ «Київський національний економічний Університет імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник: старший викладач кафедри фінансів Максименко А. А.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СФЕРИ ХЕДЖУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ПОХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В УКРАЇНІ

У сучасних реаліях ринок цінних паперів України перебуває у занепаді та рецесії. Тому для гравців ринку питання захисту себе від грядущих ризиків залишається актуальним. Даному питанню уділяли увагу у своїх наукових роботах багато вчених, таких як Ф. Шарп, Г. Дж. Александер, Д.В. Бейлі й А.Н.Буренін та інші.

Одним із методів управління ризиками є хеджування за рахунок деривативів. Не зважаючи на те, що ця практика визнана ефективною і є популярною на ринках економічно розвинутих країн, в Україні вона не набула широкого поширення.

Хеджування являє собою метод управління фінансовими ризиками, що полягає у застосуванні деривативів і допомагає учаснику угоди в повному обсязі або хоча б частково покрити свої втрати від раптової негативної зміни кон'юнктури ринку. Використовуючи такий метод можна максимально знизити рівень невизначеності майбутніх грошових потоків і захиститись від великих збитків [1].

Сутність хеджування будь-якого фінансового ризику полягає в завчасному встановленні обумовленої вартості фінансового інструмента (з яким працює суб'єкт ринку) тим самим, захищаючи себе від ще більших збитків при зміні цієї ціни в майбутньому. Однак, при хеджуванні потрібно визначити його економічну доцільність і спрогнозувати зміну ціни на конкретні фінансові інструменти. Ці дії є невід'ємними етапами процедури управління ризиком, результатом якого стає обґрунтування необхідності використання ринку похідних фінансових інструментів при хеджуванні, а також прийняття рішення про термін і спосіб їхнього використання.

Що стосується мети хеджування, то вона полягає у перекладанні ризику зміни ціни з однієї особи на іншу. Хеджування здійснюється професійними учасниками фінансового ринку з використанням широкого спектра похідних фінансових інструментів (форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони та валютні свопи). У даному процесі деривативи виконують функцію перерозподілу грошових потоків у різні сфери [2].

Під час процесу вибору виду похідного фінансового інструменту, що планується використовувати для хеджування ризиків, важливим етапом є визначення основних чинників, що мають прямий вплив на вартість деривативів. Серед таких факторів, що впливають на вартість похідних фінансових інструментів, є тип інструменту і ціна його експірації, поточна ринкова ціна базового активу на ринку спот та її волатильність, витрати на володіння, зберігання і страхування цього активу, ставки дисконтування і оподаткування, валютні курси тощо [3].